

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Departament Zdrowia

KZD-4111-02-01/2011
K/11/002

Warszawa, dnia 13 marca 2012 r.

Pan
Prof. dr hab. n. med. Przemysław Oszukowski
Dyrektor Instytutu Centrum Zdrowia
Matki Polki w Łodzi

Szanowny Panie Dyrektore!

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli przeprowadziła w Instytucie „Centrum Zdrowia Matki Polki” w Łodzi, zwanym dalej „Instytutem”, kontrolę sprawdzającą realizację wniosków sformułowanych po kontroli funkcjonowania tej jednostki w okresie od 1 stycznia 2008 r. do 30 czerwca 2010 r.

W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w protokole kontroli, podpisanym w dniu 22 lutego b.r., stosownie do art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuję Panu Dyrektorowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Instytut podjął działania w celu realizacji wniosków pokontrolnych. Nie doprowadziły one jednak do ustabilizowania sytuacji finansowej, mimo osiągnięcia zysku ze sprzedaży w 2011 r. w wysokości 1.580 tys. zł, z uwagi na wysokie koszty obsługi dotychczasowego zadłużenia. W 2011 r. strata wyniosła 41.525,6 tys. zł, a ujemny wynik finansowy z lat ubiegłych 190.051,5 tys. zł. W tej sytuacji bez uzyskania wsparcia finansowego z zewnątrz, mimo podjętej restrukturyzacji, Instytut nadal będzie generował straty.

1. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia zintensyfikowanie działań restrukturyzacyjnych, prowadzonych zarówno w sferze organizacyjnej², jak i finansowej³, co pozwoliło Instytutowi na redukcję

¹ Dz.U. z 2012 r., poz. 82.

² M.in.: likwidacja poradni pediatrycznych i endokrynologicznych, oddanie w dzierżawę kuchni i pralni, utworzenie Centrum Medycznej Diagnostyki Laboratoryjnej i Samodzielnej Pracowni Zakażeń, likwidację zwierzętarni, likwidacja Kliniki Chirurgii Ginekologicznej i Kliniki Ginekologii i Chorób Menopauzy, a utworzenie w to miejsce Kliniki Ginekologicznej.

³ M.in.: zawieranie ugód sądowych oraz umów pozasądowych z dostawcami o ratałną spłatę zadłużenia, wprowadzanie programów wekslowych, emisja obligacji, pozyskanie środków z kredytów krótkoterminowych, powołanie komórki

zatrudnienia o 150 osób, z czego z 85 osobami rozwiązano stosunek pracy, natomiast 65 pracowników zostało przekazanych firmom przejmującym usługi pralnicze i wyżywienia.

W ocenie NIK działania restrukturyzacyjne prowadzone przez Instytut nie zapewnią spłaty jego zadłużenia⁴. Pomimo rozmów prowadzonych w szerokim zakresie z Ministerstwem Zdrowia, Ministerstwem Skarbu Państwa, Ministrem Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Bankiem Gospodarstwa Krajowego, brak jest konkretnych decyzji w sprawie pomocy finansowej dla Instytutu, którą mógłby uzyskać w ramach planowanej komercjalizacji.

2. Skala prowadzonej przez Instytut działalności badawczo-rozwojowej i wysokość uzyskiwanych w tym zakresie przychodów – w świetle postanowień art. 1 ust. 1 oraz art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych⁵ – była nadal, w ocenie NIK, niewystarczająca. W Instytucie od 2009 r. nie zatrudniono ani jednego pracownika naukowego na cały etat, a ich udział w zatrudnieniu ogółem na koniec 2011 r. wynosił 1,86%. Wskaźnik *impact factor*, budowany na podstawie indeksu cytowań publikacji naukowych, przeliczony na jednego pracownika naukowego Instytutu, wzrósł w 2011 r., w porównaniu do roku ubiegłego, ale nadal znajdował się na relatywnie niskim poziomie⁶. Nie osiągnęto przychodów z tytułu sprzedaży projektów badawczych i celowych. Aparatura naukowo-badawcza stanowiła, na koniec 2011 r., 6,83% majątku Instytutu.

Jednocześnie Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wzrost udziału przychodów z działalności związanej z prowadzeniem badań naukowych i prac rozwojowych w przychodach ogółem jednostki z 6,29% w 2008 r. do 7,61% w 2011 r.

3. W 2011 r. Instytut zakończył realizację wyroków sądowych zobowiązujących do przekazania na konto Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych należnych środków z tytułu naliczonych i nieprzekazanych odpisów za lata 2002 – 2006⁷.

Umowy zawarte w 2009 i 2010 r. pomiędzy Instytutem, a zakładowymi organizacjami związków zawodowych w sprawie ZFŚS nie zostały wykonane w całości, tj. do dnia zakończenia czynności kontrolnych nie dokonano odpisów na fundusz w pełnej wartości wynikającej ze wspomnianych umów w wysokościach odpowiednio: 846,4 tys. zł i 63,9 tys. zł (razem: 910,3 tys. zł).

Odpisy na ZFŚS za 2011 r. nie zostały dokonane w terminach wynikających z art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych⁸. Do 30 września 2011 r. dokonano

rachunkowości zarządczej i częściowe wdrożenie procesu budżetowania poszczególnych jednostek organizacyjnych Instytutu.

⁴ Instytut posiadał zobowiązania długoterminowe w wysokości 137.472,3 tys. zł, a krótkoterminowe w wysokości 100.343,5 tys. zł.

⁵ Dz. U. nr 96, poz. 618 ze zm.

⁶ W 2010 r. wskaźnik ten wynosił 1,074, a w 2011 r. – 1,735. Według rankingu przeprowadzonego przez Instytut Informacji Naukowej Thomsona (*Institute of Scientific Information*) w latach 1997 – 2007 obejmującego 146 kraje, średni wskaźnik dla Polski wyniósł 5,440. <http://in-cites.com/countries/2007allfields.html>

⁷ 22 sierpnia 2011 r. Instytut dokonał ostatniego przekazania na rachunek ZFŚS wysokości odpisów objętych wyrokami sądowymi z lat 2005 i 2006.

odpisów w wysokości 299,1 tys. zł, z planowanej kwoty odpisów 2.531,4 tys. zł. Do końca tego roku Instytut dokonał odpisów w wysokości 1.192,1 tys. zł, natomiast pozostałą kwotę przekazał na konto ZFŚS w trzech ratach, od 9 do 25 stycznia 2012 r. w łącznej wysokości 1.377,5 tys. zł⁹.

4. Przychody z tytułu umów dzierżawy i najmu pomieszczeń Instytutu zwiększyły się w 2011 r. o ponad 122%, w stosunku do 2010 r., i o ok. 222% w stosunku do 2009 r. Nie było to jednak skutkiem przeglądu umów najmu i dzierżawy w celu uzyskania z tego tytułu dodatkowych przychodów¹⁰, o co wnioskował NIK, tylko działań restrukturyzacyjnych, tj. likwidacji poradni pediatrycznych i endokrynologicznych, a w ich miejsce powstania analogicznych poradni prowadzonych przez gabinety lekarskie i NZOZ-y pracowników Instytutu, jak również wydzierżawienia pomieszczeń kuchni i pralni.

5. Pod koniec 2010 r. Dyrektor Instytutu dokonał zmian w regulacjach wewnętrznych, dotyczących m.in. planowania udzielania zamówień publicznych.¹¹ W 2011 r. nie zostało przeprowadzone żadne postępowanie na podstawie art. 67 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych¹².

6. Terminy ustalania przez Dyrektora i opiniowania przez Radę Naukową Instytutu planów finansowych na poszczególne lata 2011 – 2012¹³ nadal nie zapewniały ich realizacji od początku roku¹⁴.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi Najwyższa Izba Kontroli, działając na podstawie art. 60 ust. 2 ustawy o NIK, wnosi o realizację następujących wniosków pokontrolnych:

- 1) kontynuowanie działań w celu pełnej realizacji „Programu Restrukturyzacji ICZMP w Łodzi na lata 2011 – 2016”,
- 2) przeanalizowanie zakresu i efektów realizowanych dotychczas prac badawczych pod kątem możliwości zwiększenia uzyskiwanych z tego tytułu przychodów,
- 3) terminowe dokonywanie odpisów na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych,
- 4) dokonywanie okresowych przeglądów wszystkich umów najmu i dzierżawy zawartych przez Instytut w celu wykorzystania wszystkich możliwości zwiększenia przychodów z tego tytułu,
- 5) przedstawianie Radzie Naukowej projektów planów finansowych z odpowiednim wyprzedzeniem, umożliwiającym wcześniejsze ich opiniowanie.

⁹ Dz.U. z 1996 r. Nr 70, poz. 335 ze zm.

⁹ Wysokość odpisów po korekcie stanowiła kwotę 2.569,6 tys. zł.

¹⁰ W 2010 i 2011 r. Instytut nie zawarł żadnych aneksów zwiększających ceny netto wynajmu i dzierżawy powierzchni.

¹¹ Najwyższa Izba Kontroli wnioskowała o podjęcie działań organizacyjnych mających na celu lepsze planowanie zamówień publicznych i ograniczenie stosowania trybów bezprzetargowych.

¹² Dz. U z 2010 r. nr 113, poz. 759 ze zm.

¹³ Dyrektor Instytutu wprowadził plany finansowe do realizacji poleceniem służbowym: na 2011 r. – z 31 marca 2011 r. (opinia Rady Naukowej z 23 lutego 2011 r.), natomiast na 2012 r. – z 6 lutego 2012 r. (opinia Rady Naukowej z 25 stycznia 2012 r.).

¹⁴ Zgodnie z art. 18 ust. 10 i 12 ustawy o instytutach badawczych podstawę gospodarki finansowej instytutu stanowi roczny plan finansowy ustalony przez dyrektora instytutu po zaopiniowaniu przez radę naukową.

Najwyższa Izba Kontroli – Departament Zdrowia oczekuje od Pana Dyrektora, w terminie 30 dni, informacji o sposobie wykorzystania powyższych uwag i wniosków, bądź o działaniach podjętych na rzecz realizacji tych wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Stosownie do art. 61 ust. 1 ustawy o NIK Pan Dyrektor ma prawo zgłosić, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia, umotywowane zastrzeżenia w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w niniejszym wystąpieniu, do dyrektora Departamentu Zdrowia Najwyższej Izby Kontroli.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, termin nadesłania informacji liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały, o której mowa w art. 56 ust. 7 ustawy o NIK.

z powiieniem

DYREKTOR
Departament Zdrowia

Lech Rejnuś